

Achter de schermen van de Floriade

DE KNPASTE WIJK VAN ONZE STAD

Het is vast niemand ontgaan dat onze stad in 2022 het toneel is voor de wereldtentoonstelling Floriade. Inmiddels vragen veel Almeerse inwoners en ondernemers zich af: 'Hoe staan we ervoor? Wat is er nog te doen?' Lifestyle Almere sprak met vijf gepassioneerde betrokkenen: de Almeerse stadsecoloog, een projectmanager, een senior stedenbouwkundige van de gemeente, een aanjager binnen de Floriade BV in wording én de provincie. Wie trekt er nu aan de touwtjes? En wat gebeurt er achter de schermen? Redacteur Linda Graanoogst dook het groen in en ontdekte de knapste wijk van onze stad.

TEKST LINDA GRAANOOGST

Na het Growing Green Cities-bidbook over de Almeerse Floriade, verscheen in mei 2015 het grote masterplan. Nu, ruim een jaar later, maakt een enthousiast team - waarin een projectmanager, (senior) stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten - van de blauwdruk een 'verkavelingsplan'. Dit gedetailleerde plan is eigenlijk niets anders dan een kaart met de grondverdeling. In overleg met de nutsbedrijven voor de broodnodige infrastructuur spreekt het team af waar riolering, kabels voor stroom en glasvezel moeten komen. En nog veel meer. Samen bouwen zij aan de Floriadewijk.

Kiest de havik eieren voor z'n geld?

Almere's stadsecoloog Ton Eggenhuizen wordt sinds 2009 serieus betrokken bij de ontwikkelingen in het Floriadegebied. 'Behouden wat er aan natuur is!'

zegt hij. 'Ambtenaren zouden meer oog moeten hebben voor kansen voor de natuur, in plaats van bang te zijn voor de natuur.' Hij kijkt waar Almere dieren en planten ruimte voor groei kan geven. Via Twitter @AlmereNatuur en zijn blog bericht hij over planten en dieren, van muurbloempjes tot geelbandlangsprietmotten, van bosbeheer tot vossen. 'Ik interesseer mensen graag voor onze Almeerse natuur.' Zo heeft hij haarscherp in beeld waar de havik zijn nest heeft op Utopia. 'Met alle verbouwendrukke vrees ik dat de havik eieren voor zijn geld kiest. Het enige dat ons rest is een paar kunstnests ergens in de zuidhoek plaatsen, bij het Weteringpark, in de hoop dat hij daarheen verhuist.'

De hond liever niet uitlaten...

Positiever is hij over het leefgebied van de bever. Turend over het water: 'Die beverburcht kan blijven.'

MÉÉR DAN EEN GROENE WIJK

De gemeente werkt met twee kaarten voor de Floriade: eentje voor het event in 2022 en een andere voor de nieuwe Almeerse wijk zelf. Deze twee kaarten komen 'over elkaar te liggen'. Steeds checken de betrokkenen: klopt ons 'overtrekvelletje' met het originele plan van Winy Maas, de Nederlandse (landschaps)architect, hoogleraar en urbanist? Elke verandering - hoe futiel voor de buitenwereld wellicht ook - wordt gecontroleerd op de gevolgen. Kan het? Past het, in meters en in de planning? En vooral: is het duurzaam, innovatief, grensverleggend? Want één ding staat als een paal boven water, zo zeggen alle betrokkenen: de Floriadewijk moet meer zijn dan een 'groene wijk'. Innovatie 3.0, zeg maar. Stedenbouwkundigen kleuren het verkavelingsplan steeds verder in, zodat percelen straks met - liefst energie-opwekkende - paviljoens bebouwd kunnen worden. Wat dan volgt is het groenplan: hoe gaan we het groen inrichten?

De natuur een handje helpen

Binnen een half jaar merken de inwoners van Almere dat er ruimte komt voor de Floriadewijk.

De grond moet bouwrijp gemaakt worden, en om het groene landschap - zoals Winy Maas bedacht heeft - glooiend te vormen, zijn er vrachtwagens vol grond nodig. Net als bij plan Duin, waar landschapsarchitecten de natuur een handje hielpen.

Bomenkap

Over een paar maanden begint Rijkswaterstaat met de bomenkap langs de A6. Eh, bomenkap? Terwijl juist dáár de meest vooruitstrevende, ecologische stadswijk verrijst? Ja, en bomenbehoud. Onze gemeente verzekert dat duurzaamheid voorop staat. Het bekende 'oerbos' op het kleine eiland Utopia, vlakbij de voormalige duikschool, de huidige locatie voor de Floriade BV, blijft grotendeels bestaan. Volwassen en kwalitatief sterke bomen blijven staan of gaan naar de 'bomenbank', een soort levende-bomenopslag. De stedenbouwkundige legt uit: 'De mix van jonge en oudere bomen geeft de Floriade de juiste uitstraling.' De stadsecoloog voegt eraan toe: 'En de kap gebeurt in de winter, buiten het broedseizoen. Zoals het hoort.'

Een bever in zijn biotoop, middenin onze mooie stad!

Met 20 meter redelijke stilte eromheen en een oeverlengte van 4 kilometer waar hij voedsel kan zoeken, gaat dat goed komen.' Vraatsporen van het dier ziet de ecooloog zelfs bij het Lumièrepark. 'De burcht kunnen we mooi zichtbaar maken voor Floriadebezoekers. Mensen moeten er echter niet vlakbij hun hond uitlaten.' Hij valt stil, luistert even naar het gezang van de vogels, en vervolgt dan: 'Stel je voor dat twee miljoen bezoekers dat zien: een bever in zijn biotoop, middenin onze stad!'

Ik zet mijn vleermuisbril op

De stedenbouwkundige klopt regelmatig voor advies aan bij de stadsecoloog. 'Dan zet ik mijn vleermuisbril op.' Samen met een ecologenbureau onderzocht hij eerder al de vliegroutes van de gevleugelde nachtbrakers. Aangezien Growing Green Cities geen loze kreet is, houdt Almere bij de toekomstige Floriadewijk rekening met zo'n vier soorten. De watervleermuis slaapt in boomholten en houdt van duisternis. 'Amberkleurige verlichting vindt hij prima,' zegt de stadsecoloog. 'Maar reflecterend licht op het water is not done.' Daarentegen zijn de gewone en ruige dwergvleermuis juist dol op goede verlichting; die zie je zwermen om lantaarnpalen, jagend op insecten. 'Op hun beurt hebben deze dieren weer een flinke rij bomen nodig als vluchtroute. Gaan we bos kappen, dan moeten we ook vleermuiskasten ophangen.'

Wat houden we eraan over?

De provincie Flevoland wil de Floriade als hefboom gebruiken om onze economie structureel te versterken, in aanloop ernaartoe, tijdens én achteraf. Hillebrand Koning, programma manager voor Gebiedsprogramma's & Europa van de Provincie Flevoland: 'Feeding The City is een thema binnen Growing Green Cities, waar wij vol op aanhaken. Mondiaal speelt het vraagstuk: hoe voeden we 9 miljard mensen? En in Flevoland: hoe kunnen we zoveel mogelijk lokaal produceren?' Wat houdt Flevoland er na 2022 aan over? 'Sowieso het 'nature based' gebouw de Innovatiewerkplaats.' Dit Paviljoen van Flevoland, vlak naast de toekomstige ingang van het Floriadeterrein, is straks dé ontmoetingsplaats voor innovatieve bedrijven en hogescholen. 'Het dakterras is erg geschikt voor business meetings.' Daarnaast zet Flevoland het bedrijfsleven met opleidingen, MBO- en HBO-studenten graag bij elkaar. 'Praktisch gezien: we koppelen ondernemers die aan innovaties werken, aan (hoge)scholen en stimuleren dat zij opleidingen aanbieden waaraan het MKB behoefte heeft. Zo creëren we indirect banen.' In heel Flevoland houden meer dan 170 (!) ondernemers zich actief bezig met het thema Lokaal Geproduceerd Voedsel. 'Indrukwekkend veel,' zegt Koning. Niet vreemd ook dat de provincie via de programmering 'Floriade werkt!' de komende jaren kennisontwikkeling aanjaagt met zogeheten innovatiesubsidies. Zo

FOTO: VEENSTRA FOTOGRAFIE

start in september een eerste ontwerpwedstrijd over voeding en gezondheid. 'Eigenlijk herontdekken we onze voedselprovincie weer; terug naar de roots, waar we trots op mogen zijn.'

De kritische noot snel gekraakt...

Sinds 1 mei van dit jaar is Annemieke van Schaik voor de Floriade BV fulltime aan de slag voor bedrijven, initiatieven en internationale contacten. De voormalige duikschool is het kantoor van haar twee leidinggevendenden, de 'kwartiermakers' Jannevietske de Vries en Jan Willem Griep. De opdracht van de gemeente: organiseer het Floriade-event. Van Schaik: 'We willen met de expo een positief resultaat bereiken.' Ze putten uit de 'lessen van Venlo'. Daarnaast moet de bebouwing concreet bijdragen aan de Floriade-expo. 'Het liefst met permanente bouw, in plaats van iets tijdelijks.' De komende tijd spit zij zo'n duizend ideeën door, van bedrijven die zich in het voorstadium aanmeldde bij de gemeente, om hun bijdrage te leveren. 'Ik ga alles eerst ordenen. En daarna neem ik gefaseerd contact op.' Er zijn jonge en rijpe plannen, variërend van horeca tot bomenkwekers, van open sollicitaties tot bloeiende ondernemingen. De Floriade BV zoekt zoveel mogelijk lokale partijen, als het lokaal aangepakt kan worden. 'Ondernemers moeten vooral denken: wat kan ik brengen?' Haar ultieme wens? 'Wij geloven in de Floriade als groeikans. We hopen de kritische noot binnen nu en een jaar gekraakt te hebben.'

Gebouwen van karton? Graag!

De lat ligt hoog. Kennis, producten en technologieën uit de tuinbouw die 'onze Floriade' tentoonspreidt over zo'n 5,5 jaar, zouden 'oplossingen voor urgente en mondiale verstedelijkingsvraagstukken op het gebied van voedsel, energie, water en gezondheid' moeten zijn. Deze ontdekkingen moeten bovendien bijdragen aan de ontwikkeling van een duurzame en leefbare stad. Dat klinkt idealistisch. Is het te realiseren? 'In deze fase - met het verkavelingsplan op de tekentafel - blijft het 'scherp schakelen',

strak plannen én steeds bedenken: hoe kan het zo innovatief mogelijk?' zegt projectmanager Allyson Mannsur. 'Komt er een tegel te liggen, dan vraag ik mij meteen af of daar zonnecellen in kunnen. En zo ja: wanneer is de deadline zodat de juiste hoeveelheid van de modernste en dus zuinigste tegel op tijd besteld is?' Soortgelijke vragen ploppen ook op bij de ontwikkeling van paviljoens en andere gebouwen. 'Energie neutraal moeten ze sowieso zijn,' stelt de projectmanager. 'Ken je die lichtgewicht gebouwen, van karton gemaakt? Helemaal geweldig! Die zou ik wel op het event willen hebben.' De crème de la crème van ecologische, (energie)opwekkende innovatie? 'Ja, dát moet de Floriadewijk ademen.'

Een tapijt van tuinen

Almere houdt als eerste de Floriade midden in de stad. Vergelijkbaar met de BouwRai, Filmwijk? 'Jazeker,' vindt senior stedenbouwkundige Ria van Dijk. 'Net als de BouwRai krijgt de Floriadewijk extra aandacht voor inrichting van de openbare ruimte; ter hoogte van het kasteel, aan het Weerwater, vlakbij Filmwijk. 'De rand van de Floriade wordt een boulevard van 12 meter breed.'

Flaneren, mijmeren en uitkijken over het water, naar de Almeerse skyline. Binnen die boulevard ligt 'het grid', met percelen en een tapijt van tuinen. De straten worden slechts 6 meter smal, 'anders loop je als Floriadebezoeker zo verloren.' Voor sportievelingen komt er, naast het huidige renronde Weerwater, een kleinere afstand, dankzij de Floriadebrug van de Floriadewijk naar het stadscentrum. 'Vijf kilometer lang, ideaal voor een uurtje wandelen met de hond.' Groen voert de boventoon, want binnen de Floriadewijk is het arboretum, een vier meter brede groene rand - 32 bij 50 meter - straks geheel beplant. 'Ook die blijft na de tentoonstelling overeind.' En de huidige vuurtoren? 'Die blijft staan; eromheen bouwen we die brede boulevard.' Alles klopt straks, alsof de Floriadewijk altijd al zo bedoeld was. ●

Gaan we bos kappen, dan moeten we ook vleermuis-kasten ophangen